

Toespraak van Joseph Luns in het Europees Parlement (Strasburg, 20 Januari 1966)

Source: Handelingen van het Europees Parlement. Stenografisch verslag der vergadering. 1966, n° 28. [s.l.].

Copyright: (c) European Parliament

URL: http://www.cvce.eu/obj/toespraak_van_joseph_luns_in_het_europees_parlement_strasburg_20_januari_1966-nl-d251d78c-daa1-461d-9542-cea7d698bda4.html

Publication date: 21/10/2012

Toespraak van Joseph Luns in het Europees Parlement (Strasburg, 20 Januari 1966)

[...]

De heer Luns, *lid van de Raden van Ministers*. — Mijnheer de Voorzitter, het is meer dan een jaar geleden dat ik het voorrecht had in deze vergadering te verschijnen.

Nu ik sedert vanmorgen de debatten hier heb meegemaakt, ondervind ik weer hoe nuttig, hoe gewenst, hoe nodig het is om van tijd tot tijd in een zo bij uitstek Europese sfeer als die van deze hoge vergadering te verkeren.

Het is voor de regeringen goed van tijd tot tijd hier aanwezig te zijn; hoe meer hoe beter. Ik ben dankbaar voor de vriendelijke woorden die van verschillende zijden zijn gericht tot mijn collega's, de heren Spaak, Lahr, Storchi en mijzelf en natuurlijk ook tot de heer Werner, fungerend voorzitter van de Raad, die hier ook aanwezig zou zijn geweest, wanneer wij afwezig waren geweest.

Ik zal niet veel zeggen want ik neem aan dat de houding van de Nederlandse Regering in het zo belangrijke probleem dat heden ter discussie ligt genoegzaam bekend is. Ik acht het toch nuttig om nog enkele kanttekeningen bij deze houding te maken.

Ik zou dan in de eerste plaats willen opmerken dat de houding van Nederland, in tegenstelling tot wat wel eens wordt gedacht, beweerd of geschreven, niet straf, niet moeilijk is. Wij laten ons leiden door een principe dat, geloof ik, door allen in deze zaal wordt gedeeld, nl. trouw aan de Verdragen die wij hebben getekend, naar de letter en naar de geest. Wanneer men dit als leidraad neemt, dan kan men, geloof ik, de houding van de Nederlandse Regering ten aanzien van de problemen die zijn gerezen, niet alleen begrijpen, maar zelfs voorzien.

Met Uw welnemen, mijnheer de Voorzitter, zal ik evenals de voorgaande spreker iets zeggen over de verschillende problemen die in Luxemburg zijn behandeld. Ik neem aan dat ik aan de Voorzitter, de heer Werner, niet het voorrecht mag ontnemen om op de pertinente vragen van de verschillende leden op zijn tijd te antwoorden, zodat ik aan die verleiding weerstand zal bieden.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen aanvangen met aan te halen wat het geachte lid mevrouw Strobel heeft gezegd naar aanleiding van de positie die de Vijf zouden innemen. Indien ik na haar zeer interessant en pertinent betoog een woord van lichte kritiek laat horen, is dat omdat zij heeft gesteld, dat zij de indruk had dat de Vijf zich hebben laten manoeuvreren in een verdedigingspositie tegen het vragende lid Frankrijk.

Ik geloof niet dat dit juist is. Daaraan zou ik willen toevoegen dat het, voor wat de partners van Nederland – ik kan dat hier wel zo zeggen –, en zeker voor wat Nederland betreft, niet de bedoeling is in de besprekingen welke met Frankrijk worden gehouden, tot een soort positie te komen van overwonnenen en overwinnaar.

Mijnheer de Voorzitter, over de meerderheidsbeslissing, die als eerste punt op de agenda stond – er stonden eigenlijk maar twee punten op de agenda, nl. de kwestie van de meerderheidsbeslissing en die van de verhouding tussen Raad en Commissie, of wat men ook wel noemt de stijl van de Commissie – zou ik willen opmerken dat ook daar de Nederlandse Regering zich strikt aan het Verdrag wenst te houden.

Men heeft – en niet geheel zonder reden – gezegd dat het Verdrag niet voorschrijft om in de etappe die op 1 januari van dit jaar is begonnen tot meerderheidsbeslissingen over te gaan. Maar aan de andere kant is het niet alleen naar de geest, maar ook naar de letter in het Verdrag bijzonder duidelijk dat vanaf 1 januari van dit jaar de mogelijkheid tot meerderheidsbeslissingen zeer duidelijk is gesteld en zeer duidelijk bewaard moet blijven.

In dit verband is het interessant nog eens te lezen wat in artikel 148 van het Verdrag staat, nl. – ik citeer uit mijn hoofd – dat, voor zover niet anders bepaald, de beslissingen van de Raad met meerderheid van stemmen worden genomen. Dat geldt als algemene regel.

Voor de Nederlandse Regering is het niet alleen uitermate moeilijk, maar ook praktisch onaanvaardbaar, dat, wanneer een van de lidstaten een punt dermate van nationaal belang vindt, dat hij niet wenst te worden overstemd, de lidstaten met algemene stemmen een beslissing moeten nemen.

Het gaat er niet alleen om dat in feite – dat is hier ook in deze Vergadering gezegd –, hoe men het ook draait, een vetorecht aan alle leden wordt gegeven; er zijn ook andere bezwaren aan verbonden.

Ik denk ook aan de andere leden van de EEG. De Franse Minister, de heer Couve de Murville had gelijk toen hij zei, dat de Franse wens ook ten gunste van die leden speelt. Ik denk met name aan Nederland. Ik wil U wel zeggen dat, indien een situatie ontstaat, waarbij men slechts een beslissing kan nemen als alle zes leden van de EEG daarmee akkoord gaan, dit wil zeggen dat elk lid een vetorecht heeft, elk van de regeringen in bepaalde gevallen, b.v. in gevallen die op zich zelf niet zeer belangrijk zijn, maar waarin vrij machtige pressiegroepen invloed uitoefenen, in een situatie zal kunnen komen te verkeren, waarin zij voor de pressie zal moeten wijken. Het zal dan gewoonte worden voor alle zaken, waarbij een bepaald land belang heeft – dit zijn er nogal wat – dat recht op te eisen.

Wij hebben in Luxemburg lang over deze kwestie gesproken. De heer Werner heeft al gezegd, dat men daarmee niet veel verder is gekomen. Wat mij betreft, kunt U het woord « veel » daarbij wel schrappen.

De Nederlandse Regering is dus van oordeel, dat de mogelijkheid om meerderheidsbeslissingen te nemen in ieder geval, welke procedure men ook kiest, dient te worden behouden.

Ik zou de heer de Lipkowski, naar wie ik met belangstelling heb geluisterd, willen doen opmerken, dat het zeer zeker niet de bedoeling is en ook niet kan zijn, in een democratisch georganiseerde gemeenschap, met gemeenschapsregels en met gedragsregels, zoals men ze in een democratische gemeenschap kan verwachten, bij voortdurend die meerderheidsbeslissingen te doen spelen. Ik geloof, dat men – het verleden heeft dat onderstreept; ik zou in dit verband ook op het optreden van de EEG-Commissie willen wijzen – steeds met levensbelangen, ook van een minderheid, rekening dient te houden. Ik kan mij dan ook niet voorstellen, dat voortdurend bij meerderheid van stemmen zal worden beslist.

Ik kan wel verklaren, dat van de zijde van de Nederlandse Regering en ongetwijfeld ook van die van onze partners – ik heb geen enkele reden om aan te nemen, dat Frankrijk dit niet eveneens zou doen tegenover zijn partners, wanneer de samenwerking wederom is hersteld – men de meerderheidsregel slechts zal toepassen, nadat men van alle kanten de bezwaren van de partners heeft gezien en wanneer men in gemoede ervan overtuigd is, dat het gemeenschapsbelang hoger gaat dan het belang hetwelk één partner bij een dergelijke beslissing heeft, en dat men die partner niet kan dringen in een positie, waarin zijn vitale belangen werkelijk bij voortdurend zouden worden geschonden.

Trouwens, mijnheer de Voorzitter, ook als ik dit niet had gezegd, zou het toch vanzelf hebben gesproken, dat ik aan een gemeenschap, die zich op een dergelijke wijze zou ontwikkelen – het is tot dusverre niet gebeurd – met of zonder meerderheidsbeslissingen, geen lang leven kon geven. Het principe van de meerderheidsbeslissingen dient dus – ik herhaal het – te worden gehandhaafd.

Mijnheer de Voorzitter, het tweede punt, dat op de agenda stond, was dat van de stijl van de EEG-Commissie, de relatie tussen EEG-Commissie en Raad van Ministers.

Wij hebben inderdaad van de Franse Regering een lijst met tien punten gekregen, die een eerste onderwerp van beraad hebben uitgemaakt.

Ik wil in herinnering brengen, wat mevrouw Strobel heeft gezegd. Het is een punt, dat mij eerlijk gezegd, nog niet zo was opgevallen; ik had het mij niet zo gerealiseerd, maar ik heb er volstrekt begrip voor. Ik geloof dat mevrouw Strobel gelijk heeft, wanneer zij zegt dat een terugdrukken van de EEG-Commissie automatisch inhoudt een terugdrukken van dit Parlement. Nu heeft dit Parlement – het is in confesso – niet buitengewoon veel rechten – de heer Martino heeft daarop nog eens gewezen –, zodat ook dit een argument

zou zijn om met grote zorg toe te zien op hetgeen gaat gebeuren.

Nu zal ik niet ingaan op de verschillende punten, die het Franse aide-mémoire bevat. Ik zou alleen willen zeggen, dat men onderling heeft afgesproken, dat de permanente vertegenwoordigers van de zes landen deze gehele zaak nog eens aan een onderzoek zullen onderwerpen. Ik heb enige hoop, dat dit gehele stuk in een andere en betere vorm, met een betere inhoud, voor wat de EEG-Commissie betreft, zal worden gepresenteerd in onze volgende bijeenkomst, aanstaande vrijdag.

Ik wil hieraan nog een opmerking toevoegen, die ook niets te maken heeft met een soort van Bataafse stroefheid, maar met de inhoud van het Verdrag.

In artikel 162 is bijzonder duidelijk neergelegd, dat de samenwerking tussen EEG-Commissie en Raad van Ministers in onderling overleg tussen de Commissie en de Raad dient te geschieden. Dit artikel kan men met de beste wil van de wereld niet aldus uitleggen, dat van de zijde van de zes regeringen tegen de Raad, hoe goed ook de inhoud van het voorstel kan zijn, kan worden gezegd: Dit hebben wij besloten; U wilt daarmee verder wel rekening houden. Ik geloof, dat, wanneer de Zes het eens worden – ik sluit dit niet geheel uit – over de Franse aide-mémoire, men er niet aan zal kunnen ontkomen over deze aide-mémoire, die een soort van guide line is, een lijn, die aangeeft, wat de zes regeringen zich voorstellen, met de EEG-Commissie in bespreking te treden. Ik neem aan, dat dit ook de bedoeling van onze Franse partner is geweest. Het is nog niet met zoveel woorden gezegd, maar ik wil dit niet uitsluiten.

Ik heb gezegd, dat ik de opmerkingen van de sprekers niet zal beantwoorden. Enige opmerkingen hebben mij echter toch wel aanleiding gegeven, er namens de Nederlandse Regering op in te gaan. Verschillende sprekers hebben ook nog gesproken over de rol van het Europees Parlement en over de versterking daarvan. Het is een feit, dat men daarover in de laatste maanden althans van regeringszijde bitter weinig heeft gehoord. Dit komt, doordat er ook zeer weinig over is gesproken. De reden daarvan is, dat in het laatste document, dat is opgesteld in de geest van het compromis, die de EEG-Commissie heeft bezielde, een document, dat in het begin van de maand juli aan de Zes is voorgelegd, de behandeling van de kwestie van de eigen middelen van de Gemeenschap is verschoven naar een latere datum. Daarover kan ik alleen zeggen, dat in het standpunt van de Nederlandse Regering, namelijk dat met name het bezit van eigen middelen het nodig maakt, meer bevoegdheden te geven aan het Europees Parlement, geen verandering is gekomen.

Bij verschillende besprekingen heeft de Nederlandse Regering duidelijk laten blijken, haar latere positie, te willen reserveren zodat deze zaak, hoewel daarover niet veel is gesproken, niet in het vergeetboek is geraakt.

Het derde punt betrof het bekende calendrier, waarover verschillende sprekers hun licht hebben doen schijnen en waarover ook de heer de Lipkowski een aantal opmerkingen heeft gemaakt. Met begrijpelijke voldoening ontleen ik hieraan, dat deze calendrier in de geest van de spreker, die ongetwijfeld beter op de hoogte kan zijn dan ik, niet de bedoeling heeft vast te leggen welke data zullen worden aangehouden, maar meer een algemene voorstelling te geven van datgene, wat de Franse Regering zich heeft gedacht, zodat wij dat nader zullen kunnen bespreken. Dit geeft mij, eerlijk gezegd, goede hoop met het oog op de besprekingen, die de volgende week vrijdag en zaterdag zullen worden gehouden.

In dezen wil ik echter wel een opmerking maken die de leden van dit Parlement mijns inziens dienen te horen. Ik kan mij niet indenken, dat het Nederlandse Parlement, dat ten aanzien van deze zaken volstrekt autonoom is en waarbij de regering een zeer beperkte inspraak heeft – eerlijk gezegd, mijnheer de Voorzitter, heb ik het in de laatste jaren wel eens betreurd, dat de Nederlandse Regering zo weinig invloed op het Nederlandse Parlement kon uitoefenen, maar daaraan is nu eenmaal niets te veranderen – bereid zal zijn – ik acht dit althans volstrekt onwaarschijnlijk – het Verdrag te aanvaarden in de wetenschap, dat de Nederlandse Regering de ratificatieoorkonde zal deponeren, voordat bekend is, hoe de nieuwe. 14 leden tellende Commissie eruit zal zien, wat haar competenties zullen zijn, hoe de taakverdeling zal zijn of en, zo ja, op welke wijze zal worden gerouleerd en wie de nieuwe functionarissen zullen zijn.

Ik herhaal dat ik de opmerking van de heer de Lipkowski met bevrediging heb gehoord en ik hoop dat men in de geest van deze opmerking het Nederlandse standpunt zal begrijpen en dat men tot een bevredigende

regeling zal komen, aanstaande vrijdag en zaterdag.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb het nuttig geacht om deze opmerkingen te maken. Wanneer men mij nu vraagt in welke stemming ik gisteren uit Luxemburg ben teruggekeerd, dan zou ik willen antwoorden: eensdeels met zorg, anderdeels met enig optimisme.

Ik zal eerst zeggen waarom ik met zorg ben teruggekeerd. Dit is, omdat met de twee belangrijke punten van de agenda plus een ander punt dat nog ter sprake is gekomen en enige punten, die hiermee verband houden, nauwelijks voortgang is gemaakt. Als ik zeg: nauwelijks, dan is dit nog optimistisch uitgedrukt. Dit is dus na twee dagen vergaderen, terwijl de vergadering toch lange tijd van te voren werd voorbereid en er zoveel over is gesproken. Dit kan dus niet aanleiding geven tot een uitzonderlijk optimisme, zodat ik – ik herhaal het – met enige zorg vervuld ben.

Aan de andere kant zijn er toch ook gronden voor hoop, daar besloten is dat vrijdag en zaterdag verder zal worden vergaderd. Ik kan mij niet voorstellen dat welke regering dan ook – ik denk hierbij niet in de laatste plaats aan de Franse Regering – niet volstrekt weet hoe thans de posities zijn.

Ik kan mij niet voorstellen dat men, wetende hoe de posities zijn en denkende dat men daarin geen enkele verandering kan brengen, het nog nuttig acht om terug te keren voor een nieuwe ronde die beslissend zal zijn.

Ik hoop dus dat volgende week, in de eerste plaats door het werk van onze permanente vertegenwoordigers, en in de tweede plaats door de ruminaties die in de verschillende hoofdsteden zullen plaatsvinden, iets tot stand kan komen wat de Engelsen een « meeting of minds » noemen, en dat men in Luxemburg met succes een tweede ronde kan doorlopen.

Hieraan wil ik toevoegen dat er ook reden tot hoop is, gezien de wijze waarop de verschillende delegaties hun standpunten naar voren hebben gebracht, de bijzonder beleefde en goedmoedige wijze waarop ook de Franse delegatie haar standpunt naar voren heeft gebracht, zonder recriminaties van beide zijden, zodat de geest was zoals hij behoort te zijn in een Gemeenschap van de Zes, die door sterke banden verbonden zijn, niet alleen economisch maar ook militair in de NAVO, en die in zulk een lotsverbondenheid met elkaar moeten leven.

Met deze woorden van betrekkelijke hoop wil ik mijn interventie beëindigen. (*Applaus.*)

[...]